

บทที่ 1

บทนำ



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษจากลาวได้ว่า เริ่มมาตั้งแต่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จางครูฝรั่งมาถวายการสอนภาษาอังกฤษแก่พระราชโอรส และพระราชธิดา และในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงโปรดให้ตั้งโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษขึ้นในพระราชวังใน พ.ศ. 2415 และโปรดเกล้าให้มีการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบใน พ.ศ. 2424 ซึ่งเป็นการสอนภาษาอังกฤษอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกในประเทศไทย¹

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นต้นมา ภาษาอังกฤษซึ่งได้ถูกบรรจุเข้าไว้เป็นวิชาสามัญในหลักสูตรประถมศึกษาอย่างเป็นแบบแผนมาตั้งแต่ พ.ศ. 2445 ได้มีความสำคัญมากขึ้น และได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในทางการเมืองธุรกิจ การค้า และการศึกษา เพราะภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่ใช้ติดต่อกันระหว่างประเทศอย่างแพร่หลาย แต่ผลจากการที่กระทรวงศึกษาธิการวางหลักสูตรบังคับให้นักเรียนทุกคนเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีชั่วโมงเรียนประมาณสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมงรวมระยะเวลาจนถึง 6 ปี นักเรียนก็ยังไม่สามารถพูด สนทนา อ่าน ได้อย่างคล่องแคล่ว

¹David Wyatt, Politics of Reform in Thailand: Education in the Reign of King Chulalongkorn (New Haven and London: Yale University Press, 1969), pp. 70-71.

เข้าใจ หรือเขียนภาษาอังกฤษอย่างถูกต้องได้¹ ทั้ง ๆ ที่นักการศึกษาหลายคนได้กล่าว
ยืนยันว่าในช่วงเวลา 6 ปี ควรจะเพียงพอสำหรับฝึกให้นักเรียนมีทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง
การพูด การอ่าน และการเขียน ดังเช่น คมคาย จงเจริญสุข ได้กล่าวไว้ในหนังสือ
"แนะวิธีสอนภาษาอังกฤษตามหลักภาษาศาสตร์" ว่า

ถ้านักเรียนมีเวลาเรียนสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมงจริง ๆ แล้ว ในปลายปีที่สาม
นักเรียนควรรู้และเข้าใจโครงสร้างที่เป็นพื้นฐานทั้งหมด อีก 3 ปีสำหรับการอ่าน และฝึก
ฝนทักษะการเขียน และการสนทนาให้ดีขึ้น หรือศึกษากฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ของภาษาใหม่
เป็นการเพิ่มเติมได้²

ตามสภาพที่เป็นจริงผู้ผ่านการเรียนภาษาอังกฤษต่อเนื่องกันมานานถึง 12 ปี
หรือ 14 ปี ก็ยังมีความรู้ความสามารถในวิชานี้ไม่ถึงขั้นที่น่าพอใจนัก เป็นการสิ้นเปลือง
เวลาไปโดยไคร่ผลไม่คุ้มค่าทั้ง ๆ ที่ตลอดเวลาที่ผ่านไปได้มีการนำเอาวิธีสอนแบบต่าง ๆ
มาปรับปรุงใช้สอนแล้วก็ตาม จากความล้มเหลวดังกล่าว คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเกี่ยวกับ
นโยบายการสอนภาษา และมีมติเมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2520 ว่า ให้ยกเลิกการ
สอนภาษาต่างประเทศทุกภาษาในระดับประถมศึกษา ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกำหนด
ให้เรียนสัปดาห์ละ 3-5 คาบ ๆ ละ 50 นาที และให้นักเรียนเลือกเรียนภาษาอังกฤษหรือ
ฝรั่งเศสภาษาใดภาษาหนึ่งได้ไม่เกินสัปดาห์ละ 6 คาบ³

¹ สุไร พงษ์ทองเจริญ, วิชาชุดครูประกาศนียบัตรครูมัธยมศึกษาของคุรุสภา:
ภาษาอังกฤษตอนที่ 5 (พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517.), หน้า 1.

² คมคาย จงเจริญสุข, แนะวิธีสอนภาษาอังกฤษตามหลักภาษาศาสตร์ (พระนคร:
โรงพิมพ์สมาคมนักวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2506), หน้า 3.

³ กรมสามัญศึกษา, "นโยบายเกี่ยวกับการสอนภาษาต่างประเทศ," สามัญศึกษา
(สิงหาคม, 2521): 3-7.

อย่างไรก็ตามการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาความล้มเหลวในการเรียนภาษาอังกฤษได้ การแก้ปัญหาต้องพิจารณาถึงสาเหตุของปัญหานั้นจึงมีนักภาษาศาสตร์และนักการศึกษาพยายามศึกษาถึงสาเหตุที่นักศึกษาเรียนภาษาต่างประเทศนานถึง 5 - 6 ปี แต่ไม่สามารถใช้ภาษาใดคล่องแคล่ว เช่น อีวี แกเตนบี (E.V. Gatenby) ได้สรุปปัญหาไว้ว่าเกิดจาก

1. สภาพห้องเรียนไม่ดี
2. แบบเรียนไม่ดี
3. วิธีการสอนผิด
4. ครูไม่ได้รับการฝึกฝน¹

จะเห็นได้ว่า การขาดแคลนครูชำนาญการสอน หรือครูภาษาอังกฤษที่มีวุฒิ และคุณสมบัติที่จะสอนอย่างมีคุณภาพ เป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่งของความล้มเหลววิลาส หันนาคินทร์ (Vilas Hannakin) ได้กล่าวสนับสนุนปัญหาเกี่ยวกับตัวครูไว้ว่า "การขาดแคลนครูภาษาอังกฤษที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในโรงเรียนมัธยมศึกษาหรือประถมศึกษา เป็นสิ่งที่บีบบังคับกดดันให้ต้องจัดครูที่มีพื้นฐานทางภาษาอังกฤษอ่อน หรือมีประสบการณ์ด้านความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนน้อยมาสอน การสอนภาษาอังกฤษของเราจึงไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร"²

¹E.V.Gatenby, "The Training of Language Teachers," E.L.T. Selections I (Oxford : Oxford University Press, 1970): 213.

²Vilas Hannakin, A Handbook on English Language Teaching Methods for Thai Trainees (Pisanuloke : , Srinakharinvirot Pisanuloke 1970), p. 135.

กุลทรัพย์ ชื่นรุ่งโรจน์ ไคอานถึง บราวน์ (Brown) ผู้นำทางการศึกษาผู้หนึ่ง
ซึ่งมีความเห็นสอดคล้องในเรื่องนี้ และไคกล่าวถึงความสำคัญของครูไว้ว่า

"ครูนั้นมีอิทธิพลสำคัญยิ่งกว่าสิ่งอื่นใดในการศึกษา บรรดาหลักสูตร การปกครอง
และอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ แม้จะสำคัญเพียงใดก็ตามได้เป็นประโยชน์หรือมีค่าแต่อย่างใด
ไม่ ถ้าหากครูไม่ช่วยทำให้สิ่งเหล่านี้เป็นประโยชน์แก่ความเจริญก้าวหน้าของนักเรียน"¹

การปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เป็นภาระหนึ่งของมหาวิทยาลัย
และสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของตอการผลิตครู ที่จะต้องพิจารณาวางหลักเกณฑ์ และสร้าง
โปรแกรมการฝึกหัดครูเพื่อผลิตครูที่มีสมรรถภาพ การกำหนดสมรรถภาพของครู ถือว่าเป็น
จุดเริ่มต้นที่สำคัญในกระบวนการสร้างหลักสูตร ทั้งนี้จะต้องอาศัยการลงความเห็นของบุคคล
หลายฝ่าย ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในวงการศึกษาของชาติ เพื่อให้ได้สมรรถภาพของครูภาษา
อังกฤษที่ชัดเจน และเหมาะสม

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพครูภาษา
อังกฤษ" เพื่อหาสมรรถภาพอันพึงประสงค์ของครูภาษาอังกฤษ จากความคิดเห็นของผู้บริหาร
การศึกษา นักการศึกษา คีษานินเทศก์ ครูสอนภาษาอังกฤษ และนิสิต ดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาสมรรถภาพอันพึงประสงค์ของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา คีษานินเทศก์ นักการศึกษา และผู้เชี่ยวชาญการสอนวิชาภาษาอังกฤษ ครูสอนภาษาอังกฤษ และนิสิตระดับปริญญาตรีวิชาเอกภาษาอังกฤษ เกี่ยวกับสมรรถภาพครูภาษาอังกฤษ

¹ กุลทรัพย์ ชื่นรุ่งโรจน์, "ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน", (ปริญญาานิพนธ์
ครุศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2495), หน้า 13.

ขอบเขตของการวิจัย

1. แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพครูภาษาอังกฤษ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณาจารย์ที่เกี่ยวข้อง สังกัดการสอนในห้องเรียนจริง และจากการวิเคราะห์หัตถ์ประสงคของการสอนภาษาอังกฤษ สรุปเป็นสมรรถภาพครูภาษาอังกฤษได้ 12 ด้าน เพื่อใช้ในการวิจัยครั้งนี้
2. การวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรเท่านั้น จะไม่พิจารณาถึงสาเหตุแห่งความสัมพันธ์นั้น ๆ
3. การวิจัยนี้มุ่งสำรวจเฉพาะความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา นักการศึกษา คณาจารย์ ศึกษานิเทศก์ ครูภาษาอังกฤษ และนิสิตปริญญาตรีที่เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษในปีการศึกษา 2524 เท่านั้น โดยไม่คำนึงถึงภูมิหลังของตัวอย่างประชากร

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. คำตอบที่ได้รับจากแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรเกี่ยวกับสมรรถภาพครูภาษาอังกฤษ ถือว่าเป็นคำตอบจากความจริงใจ และผู้ตอบทุกคนแสดงความคิดเห็นโดยมีความรู้สึกนึกคิดเป็นของตนเอง
2. การตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรในวัน และเวลาที่ต่างกันไม่มีความแตกต่างกัน

สมมติฐานของการวิจัย

ถึงแม้จะมีงานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูในประเทศไทยไม่มากนัก แต่ก็ยังมีผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา รวมทั้งนักการศึกษา ครู นักเรียน ศึกษานิเทศก์ ไม่ค่อยจะแตกต่างกัน ดังเช่นการวิจัยของ สุพจน์ สุภกุล

เรื่อง "สมรรถภาพครูมัธยมศึกษาตามความต้องการของชาวเชียงใหม่" และการวิจัยของ
 พรพรรณ ไชยประภาพร เรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพครูวิทยาศาสตร์" และ
 เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งคล้ายคลึงกันกับของพรพรรณ ไชยประ-
 ภาพร แต่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษทั้งสิ้น ผู้วิจัยจึงตั้งสมมุติฐาน
 ของการวิจัยในทำนองเดียวกันว่า

"ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพครูภาษาอังกฤษของผู้บริหารการศึกษา นักการ
 ศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูภาษาอังกฤษ และนิสิตปริญญาตรีวิชาเอกภาษาอังกฤษ สัมพันธ์กัน
 อย่างมีนัยสำคัญ"

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. จะช่วยให้ทราบเกณฑ์ความสามารถพื้นฐานของครูภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเป็น
 ประโยชน์ต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างหลักสูตรซึ่งมุ่งเน้นความสามารถขั้นพื้นฐาน
 ของครู (Competency - Based Teacher Education)
2. เป็นข้อเสนอแนะต่อสถาบันฝึกหัดครูในการผลิตครูภาษาอังกฤษที่พึงประสงค์
3. เป็นแนวทางแก่กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการคัดเลือกครูสอนภาษาอังกฤษ
4. เป็นแนวทางในการประเมินครูสอนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษา
5. เป็นแนวทางในการวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสมรรถภาพของครูในประเทศไทย

ต่อไป

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นักการศึกษา	หมายถึง	อาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ในสถาบันการศึกษาส่วนกลาง ที่มีการผลิตครูในระดับปริญญาตรี
ผู้บริหารการศึกษา	หมายถึง	ผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ใหญ่ และหัวหน้าสายวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง สังกัดกองมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
ศึกษานิเทศก์	หมายถึง	ศึกษานิเทศก์สายภาษาอังกฤษ ซึ่งดำรงตำแหน่งประจำอยู่ในหน่วยศึกษานิเทศก์เขต และหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัด
ครูภาษาอังกฤษ	หมายถึง	ผู้สอนประจำวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และ/หรือ มัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนรัฐบาลส่วนกลาง สังกัด กองมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
นิสิต	หมายถึง	ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ ซึ่งเคยผ่านการฝึกสอนวิชาภาษาอังกฤษมาแล้วอย่างน้อย 1 ภาคการศึกษา
สมรรถภาพครูภาษาอังกฤษ	หมายถึง	ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และเจตคติ ที่ครูภาษาอังกฤษที่ตีพิมพ์มี เพื่อปฏิบัติหน้าที่การสอนภาษาอังกฤษได้โดยสมบูรณ์